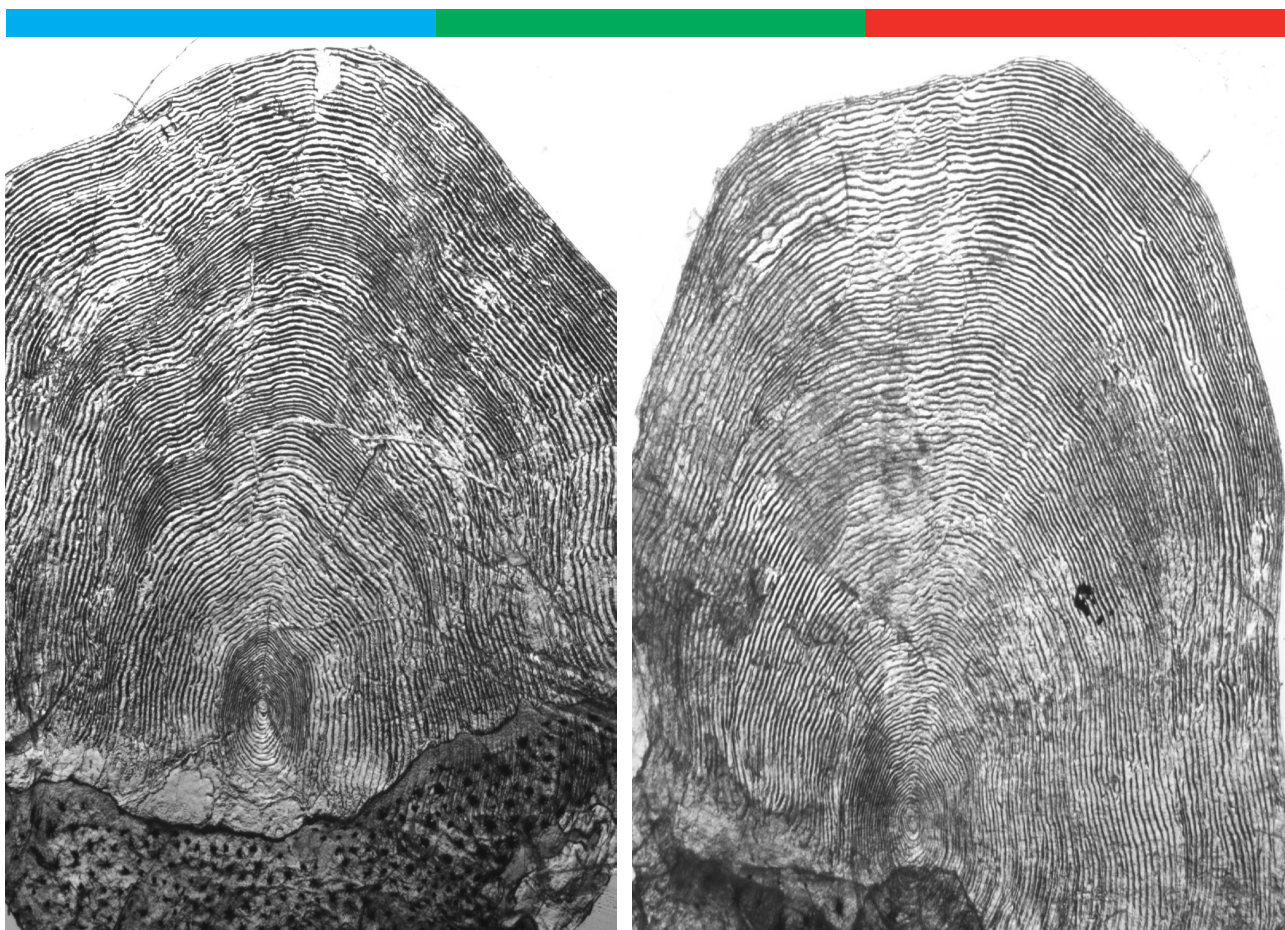

Sportsfiske Trondheimsfjorden og Åfjorden 2024: Samarbeidsprosjektet elvene langs Trondheimsfjorden og SalMar

Sportsfiske Trondheimsfjorden og Åfjorden 2024: Samarbeidsprosjektet elvene langs Trondheimsfjorden og SalMar

Forfattere

Bjørn Florø-Larsen, Tine S. Tønder, Sigve N. Arntzen, Eirin M. O. Espås og Jonas B. Havn

Forslag til sitering

Florø-Larsen, Bjørn, Tønder, Tine S., Arntzen, Sigve N., Espås, Erin M. O. & Havn, Jonas B.
Sportsfiske Trondheimsfjorden og Åfjorden 2024: Samarbeidsprosjektet elvene langs Trondheimsfjorden og SalMar. VI rapport. Veterinærinstituttet 2024. © Veterinærinstituttet, kopiering tillatt når kilde gjengis

Kvalitetssikret av

Asle Moen, Seksjonsleder Miljø- og smittetiltak, Veterinærinstituttet

Publisert

2024 på www.vetinst.no
ISSN 1890-3290 (elektronisk utgave)
© Veterinærinstituttet

Oppdragsgiver

Lokalforvaltning elver langs Trondheimsfjorden og SalMar Farming AS

Kolofon

Design omslag: Reine Linjer
Foto forside: Veterinærinstituttet
www.vetinst.no

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Formål	4
1.3	Organisering og finansiering	4
2	Metodikk	5
2.1	Skjellanalyse	5
2.2	Klassifisering	6
3	Arkivering.....	7
4	Rapportering	7
5	Resultater	8
5.1	Skjellanalyser	8
6	Diskusjon	12
7	Konklusjon	13
8	Referanser	14
	Vedlegg 1: Videre anbefaling	15
	Vedlegg 2: Resultater skjellanalyser sportsfiske Åfjorden 2024.....	16

Sammendrag

Skjellkontrollen ved Veterinærinstituttet (VI) ble forespurt om å videreføre samarbeidsprosjektet som SalMar Farming AS og elvene langs Trondheimsfjorden har hatt tidligere år fra 2011 til og med 2023, med analyse av skjellprøver for de samme 8 elvene i sportsfiskesesongen. Prosjektet har blitt gjennomført som tidligere år, med ukentlig rapportering til en kontaktperson i hvert enkelt vassdrag, samt kontaktpersoner ved SalMar. Det ble også i år gjennomført en separat undersøkelse av to elver i Åfjorden, Norddalselva og Stordalselva. Resultatene i de to sistnevnte vassdragene er oppsummert i vedlegg 2. Forskjeller ved årets prosjekt var først at prosjektet ble gjort tilgjengelig som verktøy for Lerøy AS sitt pålegg for undersøkelser i elvene i Trondheimsfjorden & Åfjorden, etter rømningen 5.mai 2024¹. Senere fikk vi også en ny stor påvirkning av årets innsamling, da Miljødirektoratet 23.juni stengte de fleste elvene i prosjektet for fiske, grunnet rapporter om svært lite innsig av storlaks.² Noen av elvene ble gjenåpnet den 11.juli, og resten ble holdt stengt ut sesongen.³

Fra 15.mai til 18.november 2024 ble det totalt i prosjektet analysert 657 skjellprøver fra laks (*Salmo salar*) av totalt 679 mottatte prøver. Dette gir 61,7 % prøver analysert av avlivet laks i de 8 vassdragene i Trondheimsfjorden. Fra Åfjorden ble det analysert 97 skjellprøver av laks fra totalt 118 mottatte prøver (22 % av avlivet laks).

I de 8 vassdragene fra Trondheimsfjorden ble 67 skjellprøver klassifisert som oppdrettsfisk (10,2 %) og 5 av skjellprøvene i elvene i Åfjorden (5,2 %). Resultater fra Åfjorden er oppsummert i vedlegg 2.

¹ <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Nyheter/2024/rommingshendelse-i-hitra-kommune>

² <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2024/juni-2024/laksefisket-stanses-i-deler-av-landet-fra-23.-juni>

³ <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2024/juli-2024/laksefiske/>

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bakgrunn for prosjektet var den store rømningen til SalMar på lokaliteten Værøya i februar 2011. Elvene Rundt Trondheimsfjorden (ERT) og SalMar inngikk et samarbeid for å avdekke om rømningen av oppdrettslaks medførte høyere andel oppdrettslaks i elvene gjennom fiskesesongen i 2011. Analysen av skjellprøvene viste at det var totalt 3,9 % oppdrettsfisk i de 6 elvene som var med i prosjektet under fiskesesongen i 2011. Prosjektet ble videreført i påfølgende år, 2012 - 2023, hvor innslag oppdrettsfisk har variert mellom 0,1 % til 1,6 %^{4,5}. SalMar og elvene som har deltatt i prosjektet tidligere (Trondheimsfjorden og Åfjorden), ønsket å videreføre prosjektet i 2024. Rømningen til Lerøy ved Reitholmen i Trøndelag 5.mai 2024, førte til et behov for fortløpende overvåkning av situasjonen i elver i regionen. Lerøy ba derfor om å få benytte seg av det etablerte samarbeidet Veterinærinstituttet, SalMar og elvene i Trondheimsfjorden og Åfjorden har gjennomført de siste 13 år.

1.2 Formål

Formålet med prosjektet var fortløpende å overvåke og rapportere innslaget av rømt oppdrettslaks i fangstene i fiskesesongen 2024. Målet var å skille oppdrettsfisk fra villfisk ved hjelp av skjellanalyser. Resultatene ble rapportert ukentlig til SalMar, Lerøy, Skandinavisk Naturovervåkning, samt lokal forvaltning tilhørende elvene.

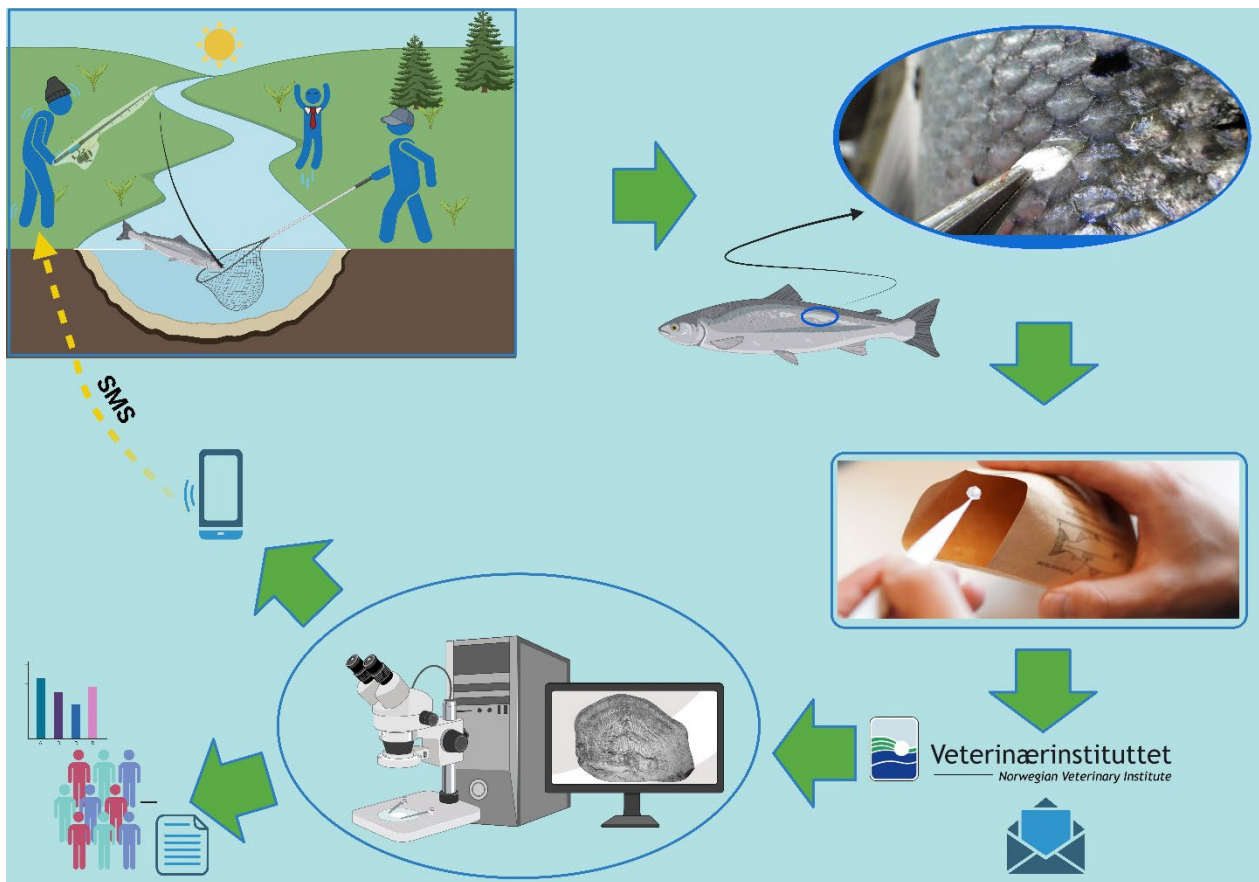
1.3 Organisering og finansiering

Prosjektet ble i praksis organisert gjennom en styringsgruppe bestående av SalMar Farming AS og ledere i hvert enkelt vassdrag. Tidligere samarbeidsorganisasjon ERT er oppløst, men prosjektet innehar fortsatt de samme elvene som tidligere år. Prosjektet ble finansiert av SalMar Farming AS. Lerøy AS ble knyttet til ukesrapportene til prosjektet, sammen med to kontaktpersoner i Skandinavisk Naturovervåkning AS (SNA) som en løsning for å følge pålegget fra Fiskeridirektoratet etter rømningshendelsen 5.mai. SNA er engasjert av Lerøy for å koordinere overvåkning av elvene i regionen.

⁴ Steinkjervassdraget og Figga ble inkludert i prosjektet fra 2019.

⁵ Veterinærinstituttets rapportserie: <https://www.vetinst.no/rapporter-og-publikasjoner/rapporter>

2 Metodikk

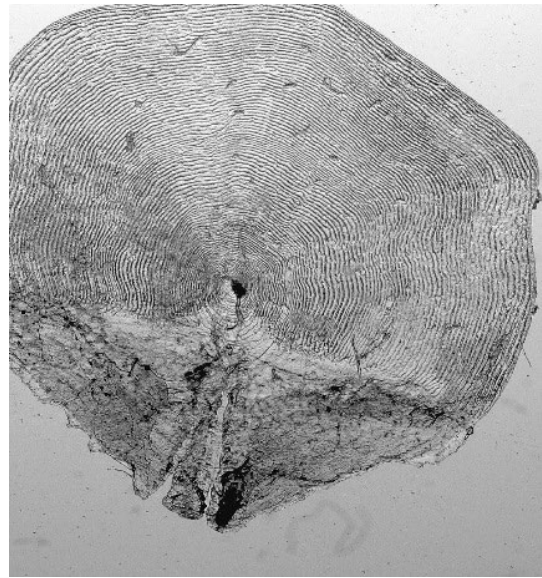
Figur 1: Fra fangst av fisk i elv til skjellanalysevar til lokal forvaltning og sportsfisker. Created with BioRender.com

2.1 Skjellanalyse

Skjellprøver ble tatt av avlivet laks i forbindelse med sportsfiskefangst og sendt til Skjellkontrollen ved VI for analyse (Fig.1). Det skal ikke tas prøver av gjenutsatt fisk. Ved å sammenholde ytre kjennetegn med skjellstruktur, er det vist at man med god presisjon kan skille rømt oppdrettslaks fra villaks (Lund, R. A., Hansen, L. P. & Järvi, T. 1989). Villaks har en klart avgrenset smoltsone og synlige vintersoner i smoltsonen (Fig.2). Oppdrettslaksen har vanligvis jevn vekst og ingen tydelig smoltsone (Fig.3) som villaksen. Disse to ulike vekstmønstrene i skjellstrukturen gjør at man kan skille mellom oppdrettsfisk og villfisk (Lund, R. A. & Hansen, L. P. 1991).

Figur 2: Villfisk med klart avgrensede sommer- og vintersoner i smoltfase og sjøfase

Figur 3: Oppdrettslaks med jevn vekst uten klare sommer- og vintersoner

2.2 Klassifisering

All data fra innsendte skjellkonvolutter ble fortløpende lagt inn i en dedikert database for skjellprøver, FAGER⁶. Skjellkonvoluttene ble systematisk arkivert etter vassdragsnavn og årgang, sammen med et arkiv med bilder av minst ett skjell fra hvert individ. Skjell blir digitalisert som bilder ved hjelp av stereoluper (Leica M60) med digitale kamera (Leica DFC 450 og Euromex scientific camera), som igjen er koblet opp mot databasen. I forbindelse med prosjektet ble det benyttet teknikere med biologibakgrunn, som gjennomførte forarbeidet med prøveregistrering og bildetaking av skjell. Klassifiseringen av skjellprøvene ble gjennomført av biologer.

Analysene av skjellprøvene innebærer i utgangspunktet en klassifisering av:

- Villfisk (Fig. 2)
- Oppdrettsfisk (Fig. 3)
- Utsatt smolt
- Usikker (Lite lesbare/erstatningsskjell og usikker rømt eller utsatt)

Usikkerhet i klassifisering kan oppstå ved unormale vekstmønstre i ferskvanns- eller sjøvannsfasen. Eksempelvis vekstlikheter mellom utsatt smolt og tidlig rømt oppdrettsfisk, eller skjell med ufullstendig veksthistorie (erstatningsskjell). Slike skjellprøver blir klassifisert under kategorien usikker.

⁶ FAGER (2016) er en database som inneholder data på individnivå for hver enkelt opphavsfisk i genbanken. All informasjon på mottatte skjellprøver legges inn i basen. Resultat på avlesing av skjellprøver og resultat på analyser fra andre typer fiskerier enn opphavsfisk legges også inn i basen.

Aktørene har fått oppsummeringsrapport hver uke med totalt antall individer analysert fra hvert enkelt vassdrag, antall villfisk, antall oppdrettsfisk, antall utsatt smolt og antall usikre. Arkiv med avfotograferinger av skjell omfatter stadig flere vassdrag og fungerer som bakgrunnsmateriale i vurderingen av innsendte skjellprøver. I vassdragene der det forgår utsetting av stor settefisk og smolt etterspurte VI oversikter på de siste års utsetninger. Dette gir bedre mulighet til å skille mellom oppdrettsfisk rømt som smolt og kultiveringssmolt. Utsetting av smolt kan likevel gi betydelige utfordringer i forhold til avlesing og klassifisering, noe som kan medføre en høyere andel fisk klassifisert som «usikker». Dette gjelder Gaula og delvis Nidelva.

Det settes årlig ut 15.000 to-årig smolt i Gaula, og det ble frem til og med våren 2018 satt ut 7.500 to-årig smolt i Nidelva. I disse vassdragene fettfinneklippes all smolt, men det er ikke alltid dette er merket av på skjellkonvolutten. I Stjørdalselva settes det ut 80.000 en-somrig, fettfinneklippet settefisk. Alle skjellprøver som var oppgitt med fettfinneklipping ble derfor klassifisert som utsatt smolt der dette samsvarte med vekstmønsteret på skjellet. En-somrig utsatt yngel ble klassifisert som villfisk.

Analyse av skjellprøver er en visuell metode for livshistorie og sier ingenting om fiskens genetiske opphav.

3 Arkivering

Alt materiale som ble innsamlet i prosjektperioden eies av prosjektet og oppbevares i VI sitt arkiv for skjellprøver. I tillegg kan skjellmaterialet benyttes til nasjonale overvåkningsformål ved at det gjøres tilgjengelig for andre institusjoner. Skjell fra tilleggsselvne i Åfjorden, Norddalselva og Stordalselva, ble etter prosjektslutt overlevert til lagring i NINA sitt skjellarkiv i Trondheim. Skjellprøver og individlister kan fås ved forespørsel til prosjekteiere.

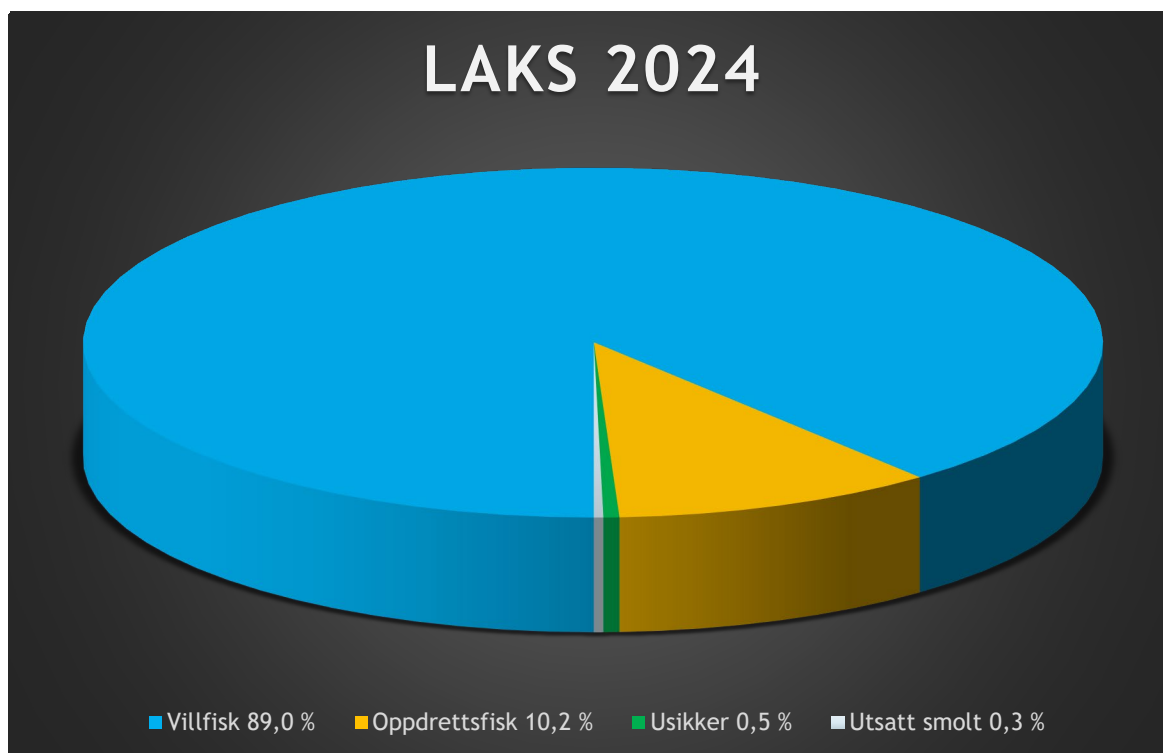
4 Rapportering

Rapporteringen har skjedd ukentlig per epost til SalMar, Lerøy og Skandinavisk Naturovervåkning, med kopi til lokale kontaktpersoner tilknyttet elvene. Som vanlig hadde vi en SMS-funksjon, som fortløpende gav tilbakemelding med klassifisering til fiskerne som hadde sendt inn prøver med medfølgende telefonnummer på skjellprøvekonvolutten. I henhold til gjeldene GDPR blir alle telefonnummer ved prosjektets årsslutt slettet fra databasen og overskrevet på den fysiske konvolutten som går til vårt fysiske skjellarkiv. Prøver klassifisert som oppdrettsfisk ble videresendt til Sporbarhet AS for genetisk sporing til anlegg.

5 Resultater

5.1 Skjellanalyser

Det ble i 2024 analysert totalt 657 skjellprøver fra laks fra de 8 forskjellige vassdragene i Trondheimsfjorden. Det ble totalt mottatt 679 prøver fra de 8 vassdragene (Tabell 2), hvor 22 prøver ble klassifisert som sjøørret (*Salmo trutta*). Skjellprøver fra sjøørret ble fjernet fra materialets andelsberegninger. Sammenlignet med fangststatistikken utgjorde de mottatte skjellprøvene fra laks 61,7 % av den avlivede fangsten i disse 8 vassdragene (Tabell 1, Fangststatistikk fra vassdragenes offisielle laksebørser per 21.11.2024).

Figur 4: Prosentvis fordeling av klassifiseringene av laks totalt i de 8 vassdragene i Trondheimsfjorden, sportsfiskesesongen 2024.

Total prosentvis fordeling (Fig.4) av klassifiseringene villfisk, oppdrett, usikker og usikker utsatt eller rømt, gir henholdsvis 89,0 % villfisk, 10,2 % oppdrettsfisk, 0,5 % usikker, og 0,3 % utsatt smolt. Prosentvis fordeling av villfisk, oppdrettsfisk, usikker og utsatt smolt, for hvert enkelt vassdrag fremgår i tabell 3.

Tabell 1: Antall innsendte skjellprøvekonvolutter av laks i forhold til fangst i vassdragene basert på fangststatistikk fra vassdragenes offisielle laksebørser pr. 21/11/2024.

Elv	Fangststatistikk avlivet laks 2024	Prøver mottatt & analysert laks	% analysert av avlivet fangst
Gaula	316	242	76,6 %
Nidelva	78	68	87,2 %
Orkla	102	49	48,0 %
Verdalselva	23	9	39,1 %
Skauga	53	51	96,2 %
Stjørdalselva	469	219	46,7 %
Steinkjer ⁷	2	2	100,0 %
Figga	22	17	77,3 %
Totalt	1065	657	61,7 %

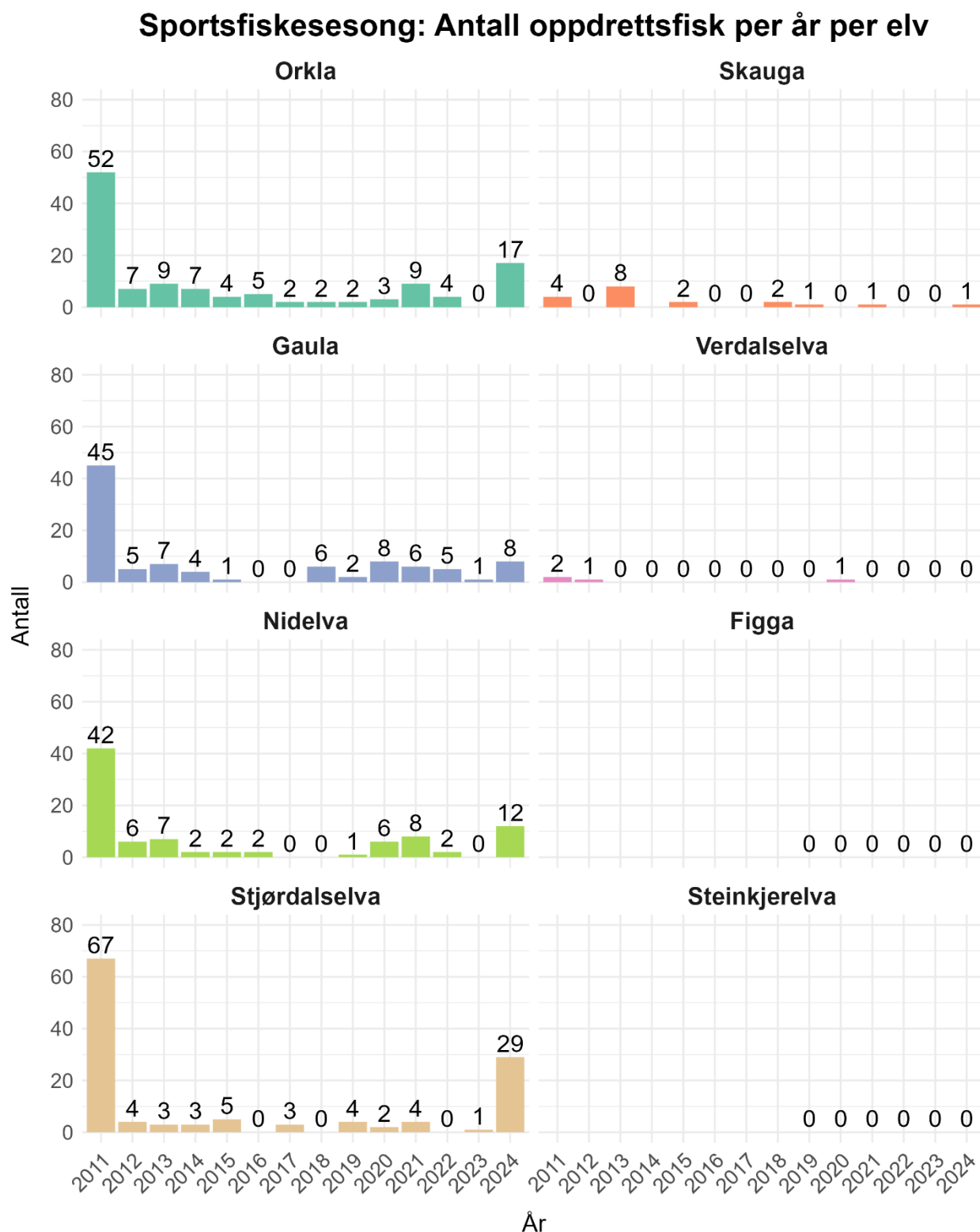
Tabell 2: Oversikt over antall analyserte fisk i hver klassifisering i 2024 i vassdragene i Trondheimsfjorden. Inkludert innsendte prøver av sjørret.

Elv	Villaks	Oppdrettsfisk	Utsatt smolt	Usikker	Sjørret	Ikke vurdert	Totalt
Gaula	230	8	2	2	3	0	245
Nidelva	56	12	0	0	9	0	77
Orkla	32	17	0	0	2	0	51
Skauga	50	1	0	0	5	0	56
Stjørdalselva	189	29	0	1	2	0	221
Verdalselva	9	0	0	0	0	0	9
Steinkjervassdraget	2	0	0	0	0	0	2
Figga	17	0	0	0	1	0	18
Total	585	67	2	3	22	0	679

⁷ Steinkjervassdraget var stengt hele sesongen, men det ble beslaglagt to tjuvfisket laks. Lokal forvaltning sendte inn prøver av disse 2 individene til prosjektet.

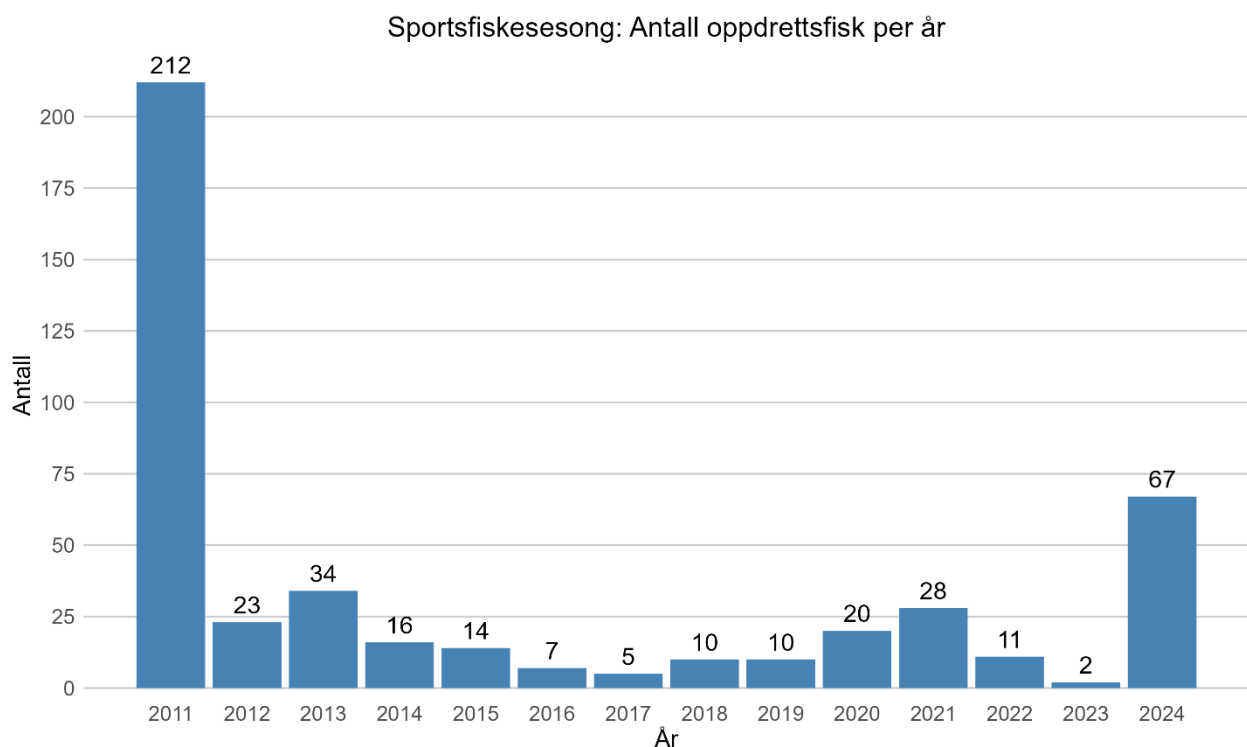
Tabell 3: Prosentvis fordeling analysert atlantisk laks fordelt på villfisk, oppdrettsfisk, usikre skjell og utsatt smolt for hvert enkelt vassdrag i 2024, basert på skjellanalyse av mottatte lakseskjell i prosjektets 8 vassdrag i Trondheimsfjorden.

Elv	% Villfisk	% Oppdrettsfisk	% Usikker	% Utsatt smolt
Gaula	95,0 %	3,3 %	0,8 %	0,8 %
Nidelva	82,4 %	17,6 %	0,0 %	0,0 %
Orkla	65,3 %	34,7 %	0,0 %	0,0 %
Skauga	98,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Stjørdalselva	86,3 %	13,2 %	0,5 %	0,0 %
Verdalselva	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Steinkjervassdraget	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Figga	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Totalt	89,0 %	10,2 %	0,5 %	0,3 %

Figur 5: Antall analyserte prøver klassifisert som oppdrettsfisk fordelt på prosjektelvene i Trondheimsfjorden fra 2011 til 2024.⁸

⁸ Oppdrettsfisk inkluderer både rømt laks og rømt regnbueørret. Små avvik på tall fra gamle rapporter kan forekomme, da denne tabellen er oppdatert også med skjellprøver som ikke rakk rapporteringsfristen det gjeldene året men ble lagt inn og analysert i etterkant.

Figur 6: Antall analyserte prøver klassifisert som oppdrettsfisk i Trondheimsfjorden totalt fra 2011 til 2024.

6 Diskusjon

Totalt ble 61,7 % av den avliva fangsten av laks i de 8 elvene ifølge børsstatistikken per 21.11.24 mottatt og analysert. Innsendelse av skjellprøvene forløp etter planen, og analysert materiale for hver uke ble rapportert påfølgende onsdag som planlagt. Denne fiskesesongen ble likevel annerledes enn tidligere sesonger grunnet stengingen av alle elver utenom Figga og Skauga fra 23.juni. Gaula, Orkla og Steinkjervassdraget forble stengt ut sesongen, mens de andre fem elvene innførte strengere kvotebegrensninger enn normalt. Dette førte til langt lavere andel avlivet fisk enn normalt av totalfangst, samt man i flere av elvene ikke fikk et representativt tidsintervall for prøvetakningen med svært innkortet sesong, sammenliknet med tidligere fiskesesonger. Figga og Skauga gjennomførte full fiskesesong tilnærmet normalt. Nidelva, Verdalselva og Stjørdalselva fikk starte opp igjen etter en stenging på ca. 3 uker, men siste del av sesongen ble det innført strengere fangstkvoteer enn tidligere år. Verdalselva avlivet kun 23 laks og vi mottok kun skjellprøver fra 9 av dem. Gaula og Orkla stengte helt ned fisket etter 23.juni, og Steinkjervassdraget var stengt hele sesongen. Veterinærinstituttet mener derfor at tallgrunnlag i flere av elvene i år har en usikker representativitet. Veterinærinstituttet vurderer sportsfiskematerialet fra Figga og Skauga som tilstrekkelig representativitet, usikker representativitet for Nidelva og Stjørdalselva, og ukjent representativitet for Gaula, Orkla, Verdalselva og Steinkjervassdraget.

Antall mottatte og analyserte prøver av laks i 2024 (N = 657) var lavere enn i 2023 (N = 2705) for de samme 8 vassdragene (Florø-Larsen et al. 2023). Andel prøver fra totalt avlivet fangst

var likevel på samme nivå i år med 61,7 % mot 61,9% i 2023. Antall prøver er signifikant lavere i år enn i fjor, noe som skyldes situasjonen med rapporter om lave villfiskinnsig, stengte elver og høy gjenutsetting (tas ikke skjellprøver av gjenutsatt laks). Totalt ble 67 prøver klassifisert som rømt oppdrettsfisk (10,2 %). Det er en stor oppgang i antall fra 2 oppdrettsfisk i 2023 (0,1 %). Grunnet endring i fisketid, fiskekvoter/gjenutsetting og fiskestopp i 2024, vil det være usikkerhet rundt andelen oppdrettsfisk i årets material.

Sammenlikner man antall oppdrettsfisk per elv, per år (Fig. 5) og oppdrettsfisk totalt i prosjektet per år (Fig.6), ser man at 2024 har det høyeste antallet oppdrett analysert siden prosjektstart i 2011. En usikkerhet på tallet i årets sesong er færre stangtimer per elv i 2024 enn tidligere sesonger i prosjektet. Dette grunnet delvis eller helt stengte elver, lavere fangstkvoter per fisker og markfiskeforbud.

Alle vassdrag har en analyseprosent på > 39 % av avlivet fangst. Gjenutsatt fisk er ikke inkludert i prøvematerialet eller i de totale fangsttallene, hvor vi kun har benyttet avlivet fangst.

7 Konklusjon

Prosjektet har bidratt til at diskusjoner og oppslag om rømt oppdrettsfisk i sportsfiskesesongen i større grad har skjedd på basis av reelle funn med en fortløpende analyse av sesongens avliva fangster. Årlig innsamling av skjell fra villfisk vil også være en viktig dokumentasjon for årets sesong til fremtidige prosjekter, både til genetikk, livshistorie og annen moderne metodikk.

Resultatene i dette prosjektet gjelder for sportsfiskesesongen 2024 og skal ikke forveksles med den nasjonale overvåkingen av andel oppdrett i elvene for hele sesongen frem mot gyting, som baseres på en samlet vurdering av ulike sommer- og høstundersøkelser. Resultatene fra dette prosjektet er likevel en viktig del av grunnlaget til den totale sesongvurderingen av disse elvene i det årlige Nasjonale overvåkningsprogrammet for rømt oppdrettslaks koordinert av Havforskningsinstituttet (Wennevik et al. 2024).

Antall rømte oppdrettsfisk tatt ut per vassdrag og analysert fra dette prosjektet vil inngå i sluttrapporten til SNA for rømningspålegget til Lerøy/Reitholmen.

Alle skjellprøver klassifisert som oppdrettsfisk er også fortløpende sendt til Sporbarhet AS for forsøk av genetisk sporing til anlegget de er rømt fra. Resultater fra disse analysene blir publisert i egen rapport.

For Veterinærinstituttets anbefalinger, se vedlegg 1.

8 Referanser

- Florø-Larsen B., Tønder T.S. og Arntzen S.N. 2023.** Sportsfiske Trondheimsfjorden og Åfjorden 2023: Samarbeidsprosjektet Elvene Rundt Trondheimsfjorden og SalMar Farming AS. Veterinærinstituttets rapportserie, Rapport 40-2023.
- Lund, R. A., Hansen, L. P. & Järvi, T. 1989.** Identifisering av oppdrettslaks og villaks ved ytre morfologi, finnestørrelse og skjellkarakterer. NINA Forskningsrapport, 001:1-54.
- Lund, R. A. & Hansen, L. P. 1991.** Identification of wild and reared Atlantic salmon, *Salmo salar* L., using scale characters. *Aquaculture and Fisheries Management*, 22:499-508.
- Wennevik V., Ambjørndalen V.M., Aronsen T., Diserud O., Fjeldheim P.T., Florø-Larsen B., Husebø Å., Heino M., Johansen K.N., Kambestad M., Knutar S., Løkeberg G., Skaala Ø., Skoglund H., Solberg I., Solberg M., Sollien V., Steinkjer E., Stöger E., Sægrov H., Thorstad E., Tønder T.S., Urdal K., Utne K.R. og Østborg G. 2024.** Rømt oppdrettslaks i vassdrag i 2023, Rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for Rømt Oppdrettslaks. RAPPORT FRA HAVFORSKNINGEN NR. 2024-24

Vedlegg 1: Videre anbefaling

- Veterinærinstituttet anbefaler en videreføring og eventuelt utvidelse av prosjektet inntil et eventuelt ytre visuelt merke innføres for oppdrettsfisk. Uten ytre visuelt merke er skjellkontroll den eneste metoden som uten stor investering kan gi en god indikasjon på situasjonen i elvene gjennom sportsfiskesesongen. Et eventuelt krav om uttak av skjellprøver i forbindelse med avlivning av fisk ville kunne gi grunnlag for raskt å kunne igangsette eventuelle tiltak ved behov. Skjellkontroll kan bidra til at eventuelle medieoppslag i fiskesesongen baseres på mest mulig reelle tall. Et samarbeid mellom aktørene i oppdrettsnæringen bør kunne finansiere et slikt prosjekt. Det forutsettes at innsamlet skjellmaterialet i et slikt prosjekt overleveres miljøforvaltningen. Innsamling av skjell til skjellanalyser legger til rette for sporing ved hjelp av DNA og grunnstoffanalyser.

Vedlegg 2: Resultater skjellanalyser sportsfiske Åfjorden 2024

Årets sportsfiskeanalyser inkluderte som i fjor to elver i indre del av Åfjorden, Stordalselva og Norddalselva. Totalt ble det mottatt og analysert 97 skjellprøver fra avliva laks/regnbueørret (22 % av avlivet fangst) fra disse vassdragene samlet (Tabell 5). I tillegg ble det sendt inn prøver fra 18 sjørret (Tabell 6). 92 laks ble klassifisert som villaks, ingen usikker og 5 oppdrettsfisk (5,2 %) (Tabell 7). Totalt antall prøver var lavere enn 2023 (N = 121), og prosent mottatte prøver av avlivet fangst var noe lavere enn i 2023 (28 % av avlivet fangst). Antallet og andelen blir likevel vurdert til å være godt nok grunnlag til å gi et representativt uttrykk for situasjonen i sportsfiskesesongen i Stordalselva og Norddalselva. Resultatene i dette prosjektet gjelder for sportsfiskesesongen 2024 og skal ikke forveksles med den nasjonale overvåkingen av andel oppdrett i elvene for hele sesongen frem mot gyting, som baseres på en samlet vurdering av ulike sommer- og høstundersøkelser. Resultatene fra dette prosjektet er likevel en viktig del av grunnlaget til den totale sesongvurderingen av disse elvene i det årlige Nasjonale overvåkningsprogrammet for rømt oppdrettslaks koordinert av Havforskningsinstituttet (Wennevik et al. 2024). Antall rømte oppdrettsfisk tatt ut per vassdrag og analysert fra dette prosjektet vil inngå i sluttrapporten til SNA for rømningspålegget til Lerøy/Reitholmen.

Alle skjellprøver klassifisert som oppdrettsfisk er også fortløpende sendt til Sporbarhet AS for forsøk av genetisk sporing til anlegget de er rømt fra.

Tabell 5: Antall innsendte skjellprøver av laks/regnbueørret i forhold til fangst i vassdragene basert på fangststatistikk fra vassdragenes offisielle laksebørser pr. 21/11/2024. (www.scanatura.no)

Elv	Prøver mottatt & analysert laks/regnbueørret 2024	Fangststatistikk avlivet laks/regnbueørret 2024	% analysert av avlivet fangst
Norddalselva	35	140	25 %
Stordalselva	62	293	21 %
Totalt	97	433	22 %

Tabell 6: Oversikt over antall analyserte fisk i hver klassifisering i 2024 i vassdragene i Åfjorden.

Elv	Villaks	Oppdrettsfisk	Usikker	Sjørørret	Totalt
Norrdalselva	34	1	0	3	38
Stordalselva ⁹	58	4	0	18	80
Totalt	92	5	0	21	118

Tabell 7: Prosentvis fordeling analysert villaks, oppdrettsfisk, usikker rømt/utsatt og usikre skjell for Norrdalselva og Stordalselva i 2024, basert på skjellanalyse av mottatte lakseskjell i prosjektets to vassdrag i Åfjorden.

Elv	% Villfisk	% Oppdrettsfisk	% Usikker
Norrdalselva	97,1 %	2,9 %	0,0 %
Stordalselva	93,5 %	6,5 %	0,0 %
Totalt	94,8 %	5,2 %	0,0 %

⁹ En oppdrettsfisk var sendt inn som rømt laks i Stordalselva, men skjellprøven viste det var en rømt regnbueørret. Denne prøven inkluderes som rømt oppdrettsfisk i tabellene.

Frisk fisk

Sunne dyr

Trygg mat

Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og samspillende - for én helse!

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Ås

Trondheim

Sandnes

Bergen

Harstad

Tromsø

postmottak@vetinst.no
www.vetinst.no